

[Anne Grete Holmsgård]

mæssig drift. Hvis man nemlig ser på det samfundsmæssigt, så må man jo også tage højde for, at kommunerne landet over har brugt milliardbeløb på at have bare en rimelig vandkvalitet i vandløb og i søer. En meget stor del af de investeringer har været nødvendige, fordi der simpelt hen var for stor udsivning af næringssalte fra de intensivt dyrkede områder. Så det er ikke nok at se på, hvad det betyder inden for landbruget. Men det er da klart, at man skal finde nogle rimelige løsninger for de bedrifter, det berører.

Men generelt må man ikke glemme, at der er meget store investeringer fra kommunal side, som allerede er foretaget, men også mange kommende investeringer, der er nødvendige, hvis vi ikke laver beskyttelseszoner, og hvis vi ikke beskytter vores vådområder og vores ferske enge. Det må sandelig ind, hvis man ser på det samfundsøkonomisk.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til landbrugs- og fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 130:

Forslag til lov om ændring af lov om indeksregulerede realkreditlån m.fl. (Finansieringsreform for landbruget m.v.).

(Fremsat 22/1 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Bjørn Westh (S):

Jeg vil gerne sige tak til boligministeren for lovforslaget, der, så vidt jeg kan se, følger de retningslinjer, vi aftalte før jul.

Vi ser gerne en hurtig behandling af sagen, da den allerede har trukket meget længe ud.

Vi er fortsat af den opfattelse, at både regeringen og EF-Kommissionen har været urimeligt bekymrede over det oprindelige lovforslags mulige støtteelement, bl.a. når man tænker på de støtteordninger, andre lande har, f.eks. de 22 mia D-Mark, som vesttyske landmænd får midlertidigt i moms-kompensation.

For at få sagen ud af dødvandet har vi indgået forliget med regeringen, SF og det radikale venstre. Lovforslaget bliver nu mere indviklet og bureaukratisk, end det var. Vi håber dog fortsat, at det vil blive til glæde, især for mange unge, der ønsker at nyetablere sig, og som ikke har nogen formue med sig hjemmefra, og for ældre landmænd, som gerne vil blive på deres ejendomme, men som har svært ved at klare de høje ydelser på deres lån.

Så vil jeg i øvrigt sige, at det har været interessant at sidde ved forhandlingsbordet sammen med både regeringen, SF og de radikale, og der er, så vidt jeg ved, ingen, der er blevet syge af det. Jeg håber, samarbejdet kan fortsætte fremover.

Rønholt (KF):

Det er i dag nøjagtig et år siden, vi havde beslutningsforslaget om delvis indekserede reallån til første behandling her i folketinget. Mange overskrifter i aviserne og megen tid kunne have været sparet, dersom forhandlingerne var startet på et lavere ambitionsniveau, men desværre gik der megen prestige og desværre også megen politik i sagen, mens mange lånsøgere stillede stigende forventninger til låneordninger og ikke kunne forstå, at bølgerne gik så højt, og at der skulle gå så lang tid.

Det skal indrømmes, at nogle landmænd havde helt klare forventninger om et redskab, der kunne forbedre deres økonomiske situation, andre havde forventninger til ordningens muligheder for, at de hvert år i fremtiden kunne hjemtage en pæn skattefri gevinst, og atter andre havde sympati for at kunne få omprioriteret i ét lag via låneordningens muligheder for enhedsprioritering. Jeg har mødt alle tre kategorier.

Den første kategori kan givetvis hjælpes via statsstøttede indekslån, men desværre

[Rønhoft]

nok kun for en tid. Jeg tror ikke på, at erhvervsvirksomheder i længden kan eksistere ved også at få renterne på kredit.

Jeg sagde sidste år, at landbruget havde brug for konsolideringsevne og en forøgelse af egenkapitalen. Der er heldigvis sket en heldig udvikling på disse områder blot inden for det sidste år, væsentligst begrundet i regeringens antiinflationspolitik og i konkurrenceforbedringer for eksportvirksomhederne.

Jeg finder det både logisk og rigtigt at modregne tilskud i lån, man i forvejen får. Det kan ikke være rimeligt at kunne refinansiere et lån med tilskud, der er brugt til investeringer med moderniseringstilskud, som igen modtager tilskud via rentesaneringsloven.

Den anden kategori omtalte jeg sidste år, hvor jeg kunne påvise, hvorledes man kunne skattetænke i indekslånordningerne med statslige afdragsbidrag blot ved at beholde obligationerne. Både socialdemokratiet og SF afviste kritikken, ja, hr. Erling Olsen var endda så oplysende, at han havde en endnu bedre model for skattetænkning, og hr. Rahbæk Møller henviste blot til, at erhvervslivet såmænd havde så mange andre støtteordninger i forvejen, så én mere eller mindre kunne ikke gøre nogen forskel.

Den tredje kategori har allerede set mulighederne for enhedsprioritering, idet nogle kreditforeninger i konkurrence på vurderingsgrundlaget let kan tilbyde indfrielse af Dansk Landbrugs Realkreditfonds lån. Efterstående panthavere er ikke begejstrede for denne udvikling, idet de frygter, at mulighederne for at løbe ind i en krise som den, vi havde for 5 år siden, let kan gentage sig. Dansk Landbrugs Realkreditfonds erfaringer med sidstelagsprioritering har tappet deres reservefond under krisen og under de mange tvangsauktioner.

Det lykkedes syv partier før jul at nå til enighed om at justere loven, så de værste urimeligheder faldt bort. De trængskriterier, der nu er en forudsætning for at kunne optage lån med statsligt afdragsbidrag, svarer til de krav, man stort set stiller til andre støtteordninger; dog er der taget specielt hensyn til den gruppe af landmænd, der benævnes sølvbryllupslandmænd. Det ser vi meget positivt på.

Det nye forslag forhindrer ligeledes, at man kan skattetænke i ordningen – dvs. det

store flertal, for jeg kan stadig få øje på nogle huller. Da afdragsbidraget kun gives i 15 år, er der dog også på dette område begrænsninger.

Det, der for mig er det vanskeligste at vurdere, er de langsigtede virkninger. Hvordan vil konsolideringsevnen udvikle sig, når ydelserne stiger, mens priserne på landbrugsvarer og arbejdssevnen falder? Jeg kan frygte, at det kan være begyndelsen til enden for selvet i landbruget, men ordningen er frivillig, og der er ingen, der siger, at man behøver et enten-eller; det kan kombineres som et både-og.

Lovforslaget er et led i et forlig, som vi ikke agter at torpedere. Det konservative folkeparti kan således gå ind for lovforslaget.

Skrumsager Skau (V):

Da venstres ordfører i denne sag, hr. Ivar Hansen, desværre ikke kan være til stede, skal jeg fremlægge venstres synspunkter vedrørende lovforslaget om en finansieringsreform for landbruget m.v.

Det er meget positivt, at der nu er bred enighed om at ændre den tidligere lov, som her i tinget blev vedtaget i hast med et meget snævert flertal, og hvor bl.a. venstre under behandlingerne af det tidligere lovforslag havde en række betænkeligheder. Især gjaldt disse betænkeligheder, at loven ville medføre en generel finansieringstilskudsordning til alle i dansk landbrug, og at det ville få uoverskuelige statsfinansielle konsekvenser, således at der på vedtagelsestidspunktet var stor risiko for, at loven alligevel ikke kunne gennemføres, noget, venstres ordfører gang på gang påpegede. Dengang burde forslaget have været tilpasset efter disse henstillinger; så havde loven sandsynligvis allerede været i funktion i dag til gavn for den række af landmænd, som siden har fået det værre.

Det lovforslagsforlig, der nu ligger til forhandling, indeholder en række positive elementer. Det væsentlige er, at de tilskudsberettigede indekslån bliver formålsbestemt til nybyggeri og til ombygning og vedligeholdelse for at fremme og effektivisere produktionen, til indfrielse af indestående prioriteter for gælds- og rentetyngede ældre og også yngre landmænd, som den fortsatte rentebyrde kan trænge ud i et tvangssalg, og så også til førstegangsetablerede landmænd, så de

[Skrumsager Skau]

har mulighed for at starte på et økonomisk og konkurrencemæssigt bedre grundlag.

Vi ser også med tilfredshed på løsningen af den såkaldte tolagsfinansiering. Men uanset det brede forlig er der i høj grad brug for en grundig udvalgsbehandling, fordi der er mange spørgsmål og mange usikkerheder, som trænger sig på.

På venstres ordførers vegne vil jeg kort nævne nogle af de usikkerhedsmomenter og afgrænsningsproblemer, som vi må have afklaret under udvalgsarbejdet. Det gælder afgrænsningen af tilskuddet til førstegangsetablerede, f.eks. efter alder og efter uddannelse. Der er ikke noget alderskriterium i det, så en førstegangsetableret på 80 år kan altså også få tilskud. Det gælder spørgsmålet, om der til førstegangsetablerede både kan fås tilskud under lån til yngre jordbrugere og under tilskudsberettigede indeksslån. Det ville være rart at vide, om yngre landmænd her kan få både i pose og i sæk.

Det gælder også afgrænsningen af tilskudsberettigede indeksslån til investering i æg- og fjerkræsektoren og til miljøinvesteringer, herunder de tilskudsberettigede miljøinvesteringer og eventuelt også den senere støtte, som kan gives under EFs effektivitetsforordning.

Der må også kunne udarbejdes en entydig liste over, hvilke andre tilskudsordninger der bortfalder, såfremt en landmand tager de tilskudsberettigede indeksslån.

Endvidere er det vigtigt at vurdere de eventuelle kapitaliseringsvirkninger af forslaget, når ikke alene førstegangsetablerede, men også bestående landmænd kan få tilskudsberettigede indeksslån ved køb af suppleringsjord.

Der må også sættes et grundigt informationsarbejde i gang over for de potentielle landmænd, så de fuldt ud bliver klar over indeksslånenes mulige konsekvenser både på kort og på lang sigt, hvad hr. Rønholt også har været inde på, herunder også de skattemæssige konsekvenser.

Men som nævnt i indledningen støtter venstre det foreliggende lovforslag, som vi finder afbalanceret mellem de forskellige interesser, og vi tilsiger lovforslaget en grundig udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Jeg blev noget forundret over dette indlæg fra venstres side. Jeg sagde i min tale, at dette lovforslag fulgte den aftale, vi havde syv partier imellem, og så forekom det mig, at venstre her stillede en lang række spørgsmål om ændringer i det. Det kan vist ikke være meningen, hvis man indgår aftaler.

Jeg går ud fra, at regeringen er enig i det, vi har aftalt; hvis der skal ændres noget, skal det være noget, vi gør i enighed.

(Kort bemærkning).

Skrumsager Skau (V):

Det, jeg har nævnt, er ikke ændringer af lovforslaget, men afgrænsningsproblemer, som jeg i allerhøjeste grad føler skal afklares, inden lovforslaget vedtages.

Inger Harms (SF):

Hr. Skrumsager Skau kan nu kalde det, hvad han vil, men for mig lyder det, som om han er ude på at trække dette her i langdrag igen.

Socialistisk folkeparti har medvirket til denne nye finansieringsreform for landbruget i erkendelse af, at den eksisterende finansiering bærer en del af ansvaret for vanskelighederne inden for landbruget, og at den, hvis den fik lov til at fortsætte, ville have indflydelse på den fremtidige struktur, en struktur, som vi i socialistisk folkeparti ikke vil kunne acceptere. Derfor har vi medvirket hele vejen, først til beslutningsforslagets vedtagelse, derefter til vedtagelsen af lov nr. 247, og endelig deltog vi i de forhandlinger med regeringen, socialdemokratiet og de radikale, der har ført til dette lovforslags fremsættelse.

Vi håber nu at kunne blive færdige, således at loven kan træde i kraft den 1. marts 1986, som vi var enige om.

Finansieringsreformen er ikke SFs bud på, hvordan vi ønsker et fremtidigt dansk landbrug finansieret, men er blevet til på baggrund af den konklusion, det af husmandsforeningerne nedsatte udvalg nåede frem til. Desuden har det spillet en stor rolle, at der fra mange forskellige sider i landbruget er kommet henvendelser om, at der nu måtte ske noget.

Vi har taget hensyn til de indvendinger, der er kommet om f.eks. spekulationsmuligheder, og har derfor, efter at der også var

[Inger Harms]

sket ændring af det oprindelige forslag, medvirket til, at kredsen af låntagere er blevet indskrænket.

Ved at medvirke til denne nye finansieringsreform håber vi at have medvirket til, at den landmand, der i dag er ved at give op over for store gældsposter, får en øget likviditet, der gør det muligt for ham at fortsætte sin tid ud, og at den nyetablerede landmand kan gå en sikrere fremtid i møde.

Larsen-Ledet (RV):

Da vi for et år siden drøftede det beslutningsforslag, som er udgangspunktet for det lovforslag, vi nu skal drøfte, var det ikke ligefrem milde toner, der lød fra ordførerne for venstre og de konservative. Der var ingen grænser for de ulykker, der ville vælte ned over os, hvis man gik ind på at lade landbrugsbedrifter finansiere med indekslån. I den offentlige debat holdt man sig heller ikke tilbage; man talte faktisk om en begyndende socialisering af landbruget.

Derfor er det med glæde, at jeg i dag kan give min tilslutning til det regeringsforslag, som på forhånd er sikret tilslutning fra regeringspartierne, og som i hvert fald i alt væsentligt er identisk med intentionerne i det føromtalt beslutningsforslag.

Jeg synes, det er en udvikling, der vidner om, at man kan komme et stykke vej med argumenter og saglig debat, selv om det også forudsætter en ganske betydelig stædighed.

Jeg tror, det har haft en væsentlig betydning for forløbet, at de partier, som stod bag forslaget, har formået at stå klippefast under den storm, der blev rejst imod forslaget. Jeg tror ikke, at vi i dag kunne have fået så bred en tilslutning til finansieringsreformen, som tilfældet er, hvis ikke sammenholdet havde været så stærkt.

Jeg vil gerne understrege min tilfredshed med, at vi kan samles om en væsentlig fornyelse i dansk landbrugspolitik. Det er vigtigt for det radikale venstre, at det er muligt at samle et bredt flertal i folketinget bag en væsentlig lovgivning for landbruget, og vi vil yde en aktiv indsats for at få skabt baggrund for tilsvarende bred tilslutning til de øvrige landbrugsspørgsmål, som for øjeblikket er på bordet i folketinget.

Forslaget har sit udgangspunkt i husmandsforeningernes strukturrapport, som

blev bearbejdet i et tværpolitisk udvalg. Både venstre og de konservative havde været meget velkomne i dette udvalg, og hr. Skrumsager Skau kunne her have fået lejlighed til at føre sine synspunkter frem. Derved kunne vi måske have sparet masser af tid, og måske kunne forslaget have været i fuld funktion nu.

Men det er historie nu. Lånekonstruktionen giver nogle muligheder for forbedringer for sølvbryllupslandmænd, for nyinvesteringer, for nyetablerede osv. Vi vedstår helt klart det forlig, der er indgået, men hvis der under udvalgsarbejdet dukker ting op – nu har hr. Skrumsager Skau altså åbnet lidt for posen – kan der selvfølgelig ske ændringer, hvis forligspartierne kan blive enige. Jeg kan da også nævne nogle diskussionspunkter, som hr. Skrumsager Skau har nævnt. Kan f.eks. privatforbrugsgrænsen blive gennemsnittet af de sidste 3 år? Kan den hæves lidt? Kan børnefamilier få et tillæg pr. barn? Jeg kan også nævne indkomstgrænserne. Jeg mener, vi kan diskutere ændringer af de ting i udvalget, hvis vi bliver enige; ellers er det ikke muligt. Vi skal nok stå ved vores aftale, og vi vil også gerne drøfte forslaget i detaljer, men det haster. Vi har ventet utrolig længe, så det haster enormt meget. Vi er parate til om fornødent at medvirke ved ekstraordinære møder i landbrugsudvalget for at få forslaget færdigt til den 1. marts.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

EF har foreløbig nægtet at godkende den finansieringsreform for landbruget, som folketinget vedtog i sidste samling. På den baggrund har regeringspartierne, socialdemokratiet, SF og de radikale tilpasset loven, så den skulle være i overensstemmelse med gældende EF-regler.

Jeg kan ikke frigøre mig for den tanke, at regeringens og især landbrugsministerens hårdnakkede og forbitrede modstand mod finansieringsreformen nok har spillet en rolle i EFs stillingtagen, og at landbrugsministeren bevidst har brugt EF for at sabotere den vedtagne lov. Det synspunkt blev i øvrigt rigeligt delt af hr. Bjørn Westh.

Jeg kan også forstå, at der, selv om der er tale om en aftale mellem alle disse partier, er tegn – endda meget stærke tegn – på, at der

[Elisabeth Bruun Olesen]

nu skal en ny omgang forhaling til; det viste venstres ordførertale; det var vist afgrænsningsproblemer, der blev talt om denne gang.

Selv om proceduren i henhold til EØF-traktatens artikel 93, stk. 2, ikke er afsluttet og der altså ikke foreligger en endelig beslutning om, hvorvidt lovgivningen er forenelig med gældende EF-regler eller ej, har regeringen og de tre partier enten syntes, at sagen hastede utrolig meget – det har de også sagt at den gjorde – eller også været overbeviste om, at Kommissionen ikke ville kunne acceptere den vedtagne støtteordning, hvorefter man har justeret lovforslaget og bøjet sig for EF. Derfor foreslår man nu en lang række indskrænkninger i adgangen til at optage jordbrugslån med statslige afdragsbidrag.

VS undlod i sin tid at stemme til finansieringsreformen med den begrundelse, at vi afvejede de forbedringer, som forslaget ville betyde for de eksisterende strukturproblemer i landbruget, og de kapitaliseringsmuligheder, forslaget indebar. Vi pointerede på det tidspunkt, at der med hensyn til den indvirkning på ejendomsværdierne, som forslaget ville medføre, ikke var skabt klarhed over, hvordan stigningerne i ejendomsværdierne kunne forhindres eller inddrages. Det mener vi stadig væk ikke der er.

De indskrænkninger, der lægges op til nu, gør på nogle punkter forslaget mere spiseligt for VS, end det var før, især at afdragsbidragene alene ydes til indfrielse af indestående prioriteter hos visse grupper landmænd, der på grund af deres gælds- og indkomstforhold må antages at have aktuelle eller potentielle økonomiske vanskeligheder. Til gengæld er det på andre områder blevet utrolig bureaukratisk, som det også er blevet fremhævet af nogle af de andre ordførere.

Hvis der ikke viser sig noget nyt under udvalgsarbejdet, vil jeg alligevel konkludere, at forslaget stadig væk er af en sådan art, at vi vil følge den tradition, vi indledte sidste gang, nemlig at undlade at stemme.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg er også traditionstro, og jeg har ved tidligere lejligheder givet udtryk for min indstilling til et lovforslag af denne karakter. Selv med de begrænsninger, som nu er indføjet, støtter jeg gerne forslaget.

Ove Jensen (FP):

Selv om der nu står 7 partier bag lovforslaget, er det stadig væk et dårligt forslag, fordi det vil skabe problemer for mange af de mennesker, som vil optage de lån, og statsstøtteordninger er altid en dårlig løsning. Det vil bl.a. give de partier, der nu støtter forslaget, en god begrundelse for at komme om nogle år og sige, at den værdistigning, landmændene har haft på deres ejendomme, er blevet betalt af staten, så den skal staten have ind igen. Det er alt i alt stadig væk et dårligt lovforslag.

Boligministeren (Bollmann):

Jeg vil gerne starte med at sige tak for tilslutningen. Det er glædeligt, at der er så bred en tilslutning til et lovforslag. Men jeg må samtidig sige, at jeg ikke er spor overrasket over det, for forslaget er, som det er sagt, udarbejdet på grundlag af den aftale, vi indgik umiddelbart før jul. Der er sket en afgrænsning i forhold til det oprindelige lovforslag, nr. L 247 fra sidste forsommer.

Jeg kan her oplyse, at notifikationsproceduren er indledt. Jeg kan også bekræfte – og det har vi skrevet i fremsættelsen – at vi gerne vil have en hurtig gennemførelse. Vi sigter mod 1. marts i år, men jeg er nødt til at sige til hr. Larsen-Ledet, at jeg jo ikke kan garantere noget.

Jeg tror også, det ligger klart, i hvert fald for dem, der har deltaget i drøftelserne forud for aftalen, at vi ikke med dette lovforslag har nogen 100 pct.s garanti for, at det accepteres, som det foreligger, men det er klart, at vi har den opfattelse, at vi nu har fået løst de problemer, der var peget på fra EF-Kommissionens side.

Jeg skal så lige gøre opmærksom på det beklagelige, at der er en regnefejl i bemærkningerne, hvor jeg har fået 30 plus 40 mill. til at give 120 mill. kr.; det er simpelt hen en trykfejl.

Med disse få bemærkninger skal jeg give tilsagn om, at vi selvfølgelig vil svare på de spørgsmål, der stilles, så hurtigt som muligt, og jeg vil i anledning af ordvekslingen mellem hr. Skrumsager Skau og hr. Bjørn Westh sige, at jeg ikke opfattede hr. Skrumsager Skaus bemærkninger som ændringsforslag, men som uddybende spørgsmål, og dem vil

[Boligministeren]

jeg meget gerne vende tilbage til under udvalgsbehandlingen.

Bjørn Westh (S):

Jeg vil meget gerne støtte hr. Larsen-Ledet i, at vi får en hurtig udvalgsbehandling af dette lovforslag og får det gjort færdigt. Jeg tror ikke, det ville gavne nogen, hvis det kom frem under den EF-debat, vi uundgåeligt kommer ind i nu, at Kommissionen endnu en gang mente at kunne sætte den danske regering på plads med hensyn til dette forslag. Derfor tror jeg, vi kan sætte vores lid til, at vores ministre er så dygtige, at der ikke er flere problemer. Det ville gavne os alle sammen bedst, og vi ser altså gerne, at datoen 1. marts overholdes.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til landbrugs- og fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 123:

Forslag til lov om høstpant.
(Fremsat 22/1 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lohmann (S):

Vedrørende lov om høstpant har ministeren fundet det nødvendigt at viske tavlen ren – for derefter at fremsætte et helt nyt og udvidet lovforslag, der nu ikke alene vedrører landbruget, men også gartnerierhvervet. Der sikres således ejere og brugere af disse ejendomme uanset økonomiske forhold, at pantsætning til indkøb af udsæd, gødskning og bekæmpelsesmidler til den kommende vækst-

periode kan ske for et år og i visse tilfælde også længere.

Socialdemokratiet må erkende, at det desværre fortsat er nødvendigt, at man skal lovgive, for at nogle ejere eller brugere af landbrug og gartneriejendomme kan sikres mod pant i en kommende høst for at kunne tilså den jord, han eller hun har fået stillet til rådighed.

Vi har bemærket, at gartnerierhvervet nu også bliver omfattet af lovgivningen, hvilket vi skønner rimeligt. Vi vil gå til udvalgsarbejdet med en positiv holdning, men jeg vil allerede nu rejse en række spørgsmål, som vi ønsker afklaret, inden vi giver vores endelige tilslutning.

Er det rimeligt i en tid, hvor man drøfter miljøproblemer i landbruget, at voksemedier – hvad det så er – og bekæmpelsesmidler skal indgå i listen over de råstoffer, der omfattes af pantsætningen?

Man kan også spørge, hvorfor havefrø ikke omfattes af loven; det kunne være en virkelig god afgrøde til at redde en eventuelt trængt økonomi. Er det på grund af dyrkningsusikkerheden, eller hvad er årsagen? Jeg har spørgsmål om udgiften til maskinstationsarbejdet, der ikke er omfattet af loven, mens derimod kunstgødning udbragt på marken af leverandøren kan medtages. Hvis jorden ikke er bearbejdet, nytter det jo ikke noget, at man sikrer udsæd m.m.

Begrebet småplanter, 1-årige grønsager, er interessant. Er det en grønsag, der kun kan høstes én gang om året, eller er det en plante som forskellige salater, der kan genplantes eller eventuelt dyrkes som efterafgrøde plantet efter 1. august, hvor afregningen først vil ske det følgende års 1. januar? I væksthuse kan det være en afgrøde, der kan gentages indtil flere gange, inden der skal afregnes, og alligevel kaldes en 1-årig plante.

Det er også lidt svært at gennemskue, hvorledes pantet skal fordeles, såfremt høsten sker fra flere ejendomme. Der er en ret omfattende forpagtningspraksis i Danmark, og forslaget åbner nu for, at fortrinssant kan tinglyses uden ejerens samtykke. Derfor er det lidt svært at forstå lovens tekst til § 5 i forhold til § 1.

Jeg mener også, der kan opstå konflikter med forfaldsdatoen 1. oktober og begæring om udlæg inden 1. januar, idet enkelte afgrøder såsom ærter og sukkerroer ofte først af-